

Baruch Taub baruchtaub120@gmail.com
Subject: KI TEITZEI 5784

Baruch Taub baruchtaub120@gmail.com

1. שם משמואל דברים פרשת כי תצא שנה תרעז.

שנת תרע"ז

במד"ר זש"ה אורח חיים פן תפלוס נעו מעגלותי' לא תדע, מהו אורח חיים פן תפלוס א"ר אבא בר כהנא אמר הקדוש ברוך הוא לא תהא יושב ומשקל במצוותי' של תורה כענין שנא' ושקל בפלוס הרים ולא תהא אומר הואיל והמצוה זו גדולה אני עושה וכו' כך לא גילה הקדוש ברוך הוא מתן שכרן של מצוות חוץ משתי מצוות החמורה שבחמורות והקלה שבקלות, כיבוד אב ואם חמורה שבחמורות ומתן שכרה אריכות ימים וכו' והקלה שבקלות שילוח הקן ומהו שכרה אריכות ימים וכו':

ויש להתבונן למה באמת שכרן שוה, והלא משנה שלימה שנינו (אבות פ"ה) לפום צערא אגרא, וכבר דברנו בזה. ונראה עוד לומר, דהנה (קידושין ל"ט ב) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ולמען ייטב לך והארכת ימים פירשו ז"ל לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך זהו עוה"ב. והנה עוה"ב עין לא ראתה אלקים זולתך, והוא דבר שבלתי אפשר לצייר לפני שוכני בתי חומר וכמ"ש הרמב"ם שהוא כשם שא"א לצייר לפני הסומא מלידה ומבטן המראה ולפני החרש נועם הקולות והנגינות:

ויש להוסיף ולומר כי עוה"ב הוא עולם המצפון, ע"כ א"א שיהי' נגלה לבו"ד שהוא בעוה"ז עולם הנגלה. ומה שגילה בשתי המצוות הנ"ל מתן שכרן לעוה"ב, אין זה מהות ואיכות השכר, אלא שבשכר המצוה יזכה ויגיע לעוה"ב שהוא עולם שכולו טוב וכולו ארוך, אבל השכר שיקבל שם א"א לצייר מה הוא, ושם בודאי אין שכר של זה דומה לשל זה, ואפי' במצוה אחת שינוי השכר לפי מהות ואיכות העשי' כמסת רגש הנפש וההתלהבות ודביקות ויראה ואהבה שהיו בעשייתה, כי עוה"ב הוא עולם המצפון, וזוכין לה בשביל המצפון שבמצוה כמ"ש החובת הלבבות, וזהו שבמשנה לפום צערא אגרא, אבל לזכות לעוה"ב הוא בהכרח לכל המצוות בשוה, וכמו שמשלו משל שכולם נכנסין בשער אחד ושם נותנין לכאו"א מדור לפי כבודו. ובאשר התורה לא ביארה אלא שכר שיזכה ויגיע לעולם ההוא ולא יותר, בזה הורה לנו שא"א להגיד עצם שכר עוה"ב הנעלם לבו"ד בעוה"ז עולם הנגלה, ושוב אין שייך להיות יושב ומשקל איזה מצוה גדולה ושכרה מרובה באשר זוכין לו בשביל חלקי המצפון שבמצוה, בודאי שבשכר מצוה קטנה אלא שנעשתה ברגש הנפש והתלהבות יתרה יזכה לרב טוב הצפון, יותר מבשביל מצוה גדולה שנעשית ברגש נפש מועט:

2. אמת ליעקב דברים פרשת כי תצא פרק כג פסוק ג

לא יבא ממזר בקהל ה'6 (ג).

באמת יש לנו לעיין מה ענינם של כל דיני אישות ונישואין בספר דברים, דהלא ביארתי בכמה מקומות [עיין לעיל בפרשת שופטים [י"ז פי"ח] ולהלן בפרשת וילך [ל"א פי"א] באריכות] דבאמת ספר דברים הוא ספר הנוגע למלך ולעניני ציבור, והיינו שמשה בעמדו בערבות מואב וראה שהוא לא יכנס לארץ ישראל, החליט לחזור ולשנות את המצוות הנוגעות אל הציבור והכלל, וכן כל עניני הנהגת המלחמה והמשפט, כדי שהמלך החדש ובני ישראל ידעו מה לעשות בהכנסם לארץ ישראל. אבל מדוע נכתבו דינים אלו של ממזר וגיטין ויבום וכדומה בספר זה, הלוא לכאורה מקומם הוא בספר ויקרא עם שאר הלכות עריות וכדומה?

אבל נראה מזה שענין הנישואין אצל בני ישראל אינו ענין פרטי הנוגע לשני הצדדים ומשפחתם בלבד, אלא הוא נוגע לקהל כולו, שעל ידי נישואין נכנס הבחור לקהל ישראל ונהיה כחלק מהציבור, ולכן מי שאינו יכול לינשא נקרא בתורה ובלשון חז"ל בשם "פסולי קהל", והיינו שהוא נפסל מלהיות חלק מהקהל והוא צריך לישאר כמו שהיה - יחיד לעצמו. ולכן כל הדינים הקשורים עם זה, מי מותר ומתי מותר ואיך פרטי הדברים נעשים, כל זה חלק מתורת הציבור הוא, ושפיר שייכים דינים אלה בספר דברים. וזה הוא הטעם שאם חתן מתפלל בבית הכנסת אז כל הציבור שאצלו פטורין מלומר תחנון - ולא מצינו דין זה באבל ר"ל שאינו פוטר את הציבור מחמתו שלא בבית האבל, אלא משום ששמחת חתן אינו רק שמחתו אלא שמחת כל הציבור, וכולם נפטרים מלומר תחנון מחמת שזו היא.. שמחתם ממש ולא משום שמחת החתן, ודו"ק7

דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק טו - יז, 3,

אָבֵן שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה לְךָ אִיפֹה שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה לְךָ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֵיךָ עַל (טו)

:הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ

כִּי תֹעֲבֶת יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֲשֵׂה אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲשֵׂה עוֹל: פ (טז)

:זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עֲמֶלְךָ בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם (יז)

רש"י דברים פרשת כי תצא פרק כה פסוק טו - יח, 4.

:אבן שלמה וצדק יהיה לך - אם עשית כן יהיה לך הרבה (טו)

זכור את אשר עשה לך - אם שקרת במדות ובמשקלות הוי דואג מגרוי (יז)

האויב, שנאמר (משלי יא א) מאזני מרמה תועבת ה', וכתוב בתריה בא זדוןז ויבא

קלון:

5. שמות פרשת בשלח פרק יז פסוק ז - ח

וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסֵּה וּמִרִיבָה עַל־רִיבוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל נִסְתֵּם אֶת־יְקוֹק (ז)
לֵאמֹר הִישׁ יְקוֹק בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: פ
וַיֵּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרִפְדִּים (ח)

6. מעין בית השואבה

והשתא דאתינא להכי נימא ביה מילתא. הנה בסיבת ביאת עמלק נמצא סתירה, שבפרשת בשלח (יז,ז-ח) כתיב "על נסותם את הי' לאמר היש הי' בקרבנו אם אין, ויבא עמלק", ובמדרש תנחומא (ריש פרשת יתרו, וכעין זה ברש"י בשלח) בלבם היו משיחין והקב"ה נותן להם את שאלתם שנאמר (תהילים עח,יח) "וינסו א"ל בלבבם לשאל אכל לנפשם וגו'", אמר להן הקב"ה כך הרהרתם היש הי' בקרבנו חייכם הריני מודיע לכם לכך ויבא עמלק, עכ"ל. אבל בפרשת תצא על פסוק (כה,יג-יז) "לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן וגו' כי תועבת הי' אלקיך כל עשה אלה כל עשה עול, זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'" דרשו חז"ל (מדרש תנחומא והובא ברש"י) אם ראית דור שמדותיו שקר דע שהמלכות מתגרה באותו הדור וכי שנאמר "לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן, לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה", מה טעם "כי תועבת הי'", מה כתיב אחריו "זכור את אשר עשה לך עמלק", ע"כ. והיינו שתרווייהו איתנהו ביה, שהיה חסרון אמונה בהקב"ה שהכל תלוי בידו, וגם חסרון באמונת אדם לחברו במדה במשקל ובמשורה, ועל כן ויבא עמלק. (וראה מה שכתבנו בפרשת כי תצא כה,יז).